

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 308/2011-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., a. s., V., zastúpenej advokátkou Mgr. A. M., P., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo/103/2008 z 20. decembra 2010, rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co 202/2007 z 28. apríla 2008 a rozsudkom Okresného súdu Topoľčany č. k. 5 C 32/96-448 zo 14. mája 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2011 doručená sťažnosť spoločnosti P., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“, v citovanom texte aj

„sťažovateľ“) na výzvu ústavného súdu doplnená podaním z 12. mája 2011, ktorou namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo/103/2008 z 20. decembra 2010, rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 202/2007 z 28. apríla 2008 a rozsudkom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 32/96-448 zo 14. mája 2007.

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej v spore vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 32/96, v ktorom predmetom konania *„bol nárok p. M. V. (ďalej aj „žalobkyňa“, pozn.) na vydanie bezdôvodného obohatenia, resp. zaplatenie nájomného za užívanie pozemku... Dňa 14. 5. 2007 uložil Okresný súd... rozsudkom, č. k. 5 C 32/96-448... Sťažovateľovi povinnosť vydať p. M. V. bezdôvodné obohatenie... sumu 6 339 070,- Sk (210 418,58 €) spolu s príslušenstvom... náhradu trov konania a zároveň zaplatiť náhradu trov konania štátu a súdny poplatok. Proti Rozsudku súdu prvého stupňa podal Sťažovateľ odvolanie..., o ktorom rozhodol Krajský súd... rozsudkom zo dňa 28. apríla 2008... tak, že Rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a Sťažovateľovi uložil zaplatiť p. M. V. sumu 6 104 896,- Sk (202 645,32 €) spolu s príslušenstvom..., náhradu trov prvostupňového konania a odvolacieho konania a zároveň zaplatiť súdny poplatok, pričom potvrdil povinnosť Sťažovateľa zaplatiť trovy konania štátu a súdny poplatok... Sťažovateľ podal voči Rozsudku odvolacieho súdu... Dovolanie... dovolací súd Dovolanie odmietol pre neprípustnosť.“.*

3. Podľa názoru sťažovateľky *„V súčasnosti nastal v dôsledku Rozsudku súdu prvého stupňa, Rozsudku odvolacieho súdu a Uznesenia právny stav, kedy výlučný a neobmedzený vlastník musel zaplatiť odplatu za užívanie vlastného pozemku osobe, ktorá nemá voči tomuto pozemku žiadny právny vzťah a ani právny titul na jeho užívanie (medzi dotknutými osobami pritom v minulosti nevznikol ani žiadny zmluvný vzťah, ktorý by takýto postup odôvodňoval)... Samotnému Konaniu (pred okresným súdom a krajským súdom, pozn.) a ani*

konaniu pred Najvyšším súdom... nepredchádzalo žiadne iné konanie pred súdom o určení vlastníckeho práva k Pozemkom T., príp. negatívna (zapieracia žaloba), či konanie pred orgánmi Štátnej správy na úseku katastra (a následne pred príslušným súdom v rámci výkonu správneho súdnictva) a rovnako tak ani dohoda medzi Sťažovateľom a p. M. V. o urovnaní sporných nárokov, ktoré by viedli k definitívnemu odstráneniu duplicitnej evidencie spornej parcely a vlastníckeho práva k nej v katastri nehnuteľností v prospech p. M. V.“.

4. Sťažovateľka tvrdí, že postupom a rozhodnutiami v jej právnej veci konajúcich všeobecných súdov boli porušené ňou označené základné práva zaručené ústavou a práva zaručené dohovorom a dodatkovým protokolom.

5. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo/103/2008, Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/202/2007 a Okresný súd Topoľčany v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 32/96 porušili základné právo Sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky ako aj jeho právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu a právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jeho právo na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru.

2. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo/103/2008 zo dňa 20. 12. 2010, rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co 202/2007-506 zo dňa 28. 04. 2008 a rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. 5 C 32/96-448 zo dňa 14. 5. 2007 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Topoľčany.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 40 000,- €, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť...

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť...“.

II.

6. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 127 ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o takých sťažnostiach, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej

súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05).

II.A

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 32/96 zo 14. mája 2007

11. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti namietala porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 32/96-448 zo 14. mája 2007 a konaním mu predchádzajúcim.

12. Z obsahu sťažnosti (a k nej pripojených písomností) vyplýva, že sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 32/96-448 zo 14. mája 2007 podala riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 202/2007 z 28. apríla 2008. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práva sťažovateľky predmetným rozsudkom okresného súdu.

13. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu, pretože na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu. Z uvedeného dôvodu sťažnosti v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.B

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 103/2008 z 20. decembra 2010 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 202/2007 z 28. apríla 2008

14. Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti domáhala tiež vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 103/2008 z 20. decembra 2010, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol, a jemu predchádzajúcim potvrdzujúcim rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 202/2007 z 28. apríla 2008.

15. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

16. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom je Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „OSP“).

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného

procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07, I. ÚS 290/19).

18. Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

19. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

20. Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku (odvolania či dovolania) uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného odvolania či dovolania vôbec boli naplnené.

21. K uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 103/2008 z 20. decembra 2010

Sťažovateľka v sťažnosti vychádzala v zásade z dôvodov, ktoré uviedla aj v podanom dovolaní a ktorými sa dovolací súd zaoberal pri jeho prerokúvaní. „Podrobnejšie sú niektoré súvisiace argumenty a dôvody Sťažovateľa pre podanie tejto sťažnosti uvedené v doterajších písomných podaniach Sťažovateľa v Konaní (t. j. v konaní pred okresným súdom a krajským súdom, pozn.), v konaní pred Najvyšším súdom... o Dovolaní (sp. zn. 1 Cdo/103/2008), v konaní pred S. T. a následne pred K. v N...“ Dovolací súd ho posúdil ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný, a preto ho odmietol.

22. V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

23. Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho

súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

24. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 103/2008 z 20. decembra 2010, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľky, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako neprípustné.

25. V odôvodnení svojho rozhodnutia po oboznámení výsledkov konania (jeho skutkových a právnych záverov) a rozhodnutí prvostupňového aj odvolacieho súdu najvyšší súd « ... ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa... V prejednávanej veci odvolací súd o uplatnenom nároku (o vydanie bezdôvodného obohatenia) rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok potvrdzujúceho rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Z hľadiska prípustnosti dovolania možno za zmenu rozsudku súdu prvého stupňa odvolacím súdom považovať len také rozhodnutie, ktorým odvolací súd vecne zmeňuje rozhodnutie súdu prvého stupňa o predmete sporu a nahrádza ho svojím iným rozhodnutím o veci samej. V porovnaní s rozhodnutím súdu prvého stupňa musí ísť o iné, rozdielne

rozhodnutie vo veci samej. Pre posúdenie, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nie je preto rozhodujúce to, ako odvolací súd sformuloval výrok svojho rozsudku (či ho formálne označil ako zmeňujúci, hoci v skutočnosti ide o potvrdzujúci rozsudok), prípadne ako v dôvodoch označil ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorých pri rozhodnutí postupoval (či rozhodol podľa § 219 O. s. p. alebo § 220 O. s. p.).

Z porovnania výrokových častí rozsudkov nižších stupňov je zrejmé, že odvolací súd napriek použitej formulácii o zmene rozsudku súdu prvého stupňa v skutočnosti (podľa obsahu), jeho rozsudok v časti ukladajúcej povinnosť žalovanému zaplatiť žalobkyni 202 645,32 Eur (6 104 893 Sk) potvrdil a tento rozsudok zmenil len v ostatnej (zvyšnej) časti, týkajúcej sa zaplata 7 773,25 Eur (234 177 Sk) s príslušenstvom, v ktorej na rozdiel od súdu prvého stupňa žalobu zamietol. Z hľadiska prípustnosti dovolania žalovaného, je podstatné, že oba rozsudky (rozsudok súdu prvého stupňa a rozsudok odvolacieho súdu) sú súhlasné v tom, že (zhodne) uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni 202 645,32 Eur (6 104 893 Sk). Z uvedeného vyplýva, že táto časť rozsudku odvolacieho súdu (žalovaný podal dovolanie „proti celému výroku rozsudku, ako aj proti odôvodneniu... rozsudku“) má povahu potvrdzujúceho rozsudku (obdobne to platí aj vo vzťahu k výroku o poplatkovej povinnosti žalovaného, ktorý výrok sám o sebe má procesnú formu uznesenia). Podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku bolo preto potrebné skúmať v zmysle § 238 ods. 2 a 3 O. s. p.

Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo iné rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Prípustnosť dovolania podľa § 238 ods.2 O. s. p. preto neprichádza do úvahy. Zároveň sa nejedná ani o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky. Dovolanie preto nie je prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O. s. p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p., možno dovolaním

napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. vylúčené. Dovolateľ však žiadnu z vád vymenovaných v § 237 O. s. p. nenamietal a jej existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Pokiaľ dovolateľ svoje dovolanie odôvodnil tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, treba uviesť, že inú procesnú vadu (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) považuje Občiansky súdny poriadok za prípustný dovolací dôvod (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné); samotná táto vada ale prípustnosť dovolania nezakladá. Rovnako nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vednému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Nakoľko v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné a neboli zistené (ani tvrdené) vady konania uvedené v § 237 O. s. p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného je neprípustné a preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. d O. s. p.)...».

26. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že v dovolacom konaní nedošlo k odňatiu možnosti preskúmvania napadnutého výroku, pretože najvyšší súd postupoval v súlade s normami občianskeho súdneho konania, ak odmietol dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu ako neprípustné a také, ktorým sa sťažovateľke neodňala možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 103/2008 z 20. decembra 2010 obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových

a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

27. Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. K rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 202/2007 z 28. apríla 2008

Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konaní a jeho rozsudkom z 28. apríla 2008.

29. Predmetným rozsudkom krajský súd, ako „*Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej - vyhovujúcej časti výroku vo veci samej, v časti výroku o náhrade trov konania účastníkov a v časti výroku o poplatkovej povinnosti odporcu mení takto:*

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke (za obdobie od 1. 2. 1993 do 31. 1. 2007) sumu 6.104.893,- Sk s úrokom z omeškania... do zaplatenia ...

Napadnutý rozsudok v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 234.177,- Sk s úrokom z omeškania... mení tak, že návrh zamieťa.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov prvostupňového konania...

V časti týkajúcej sa výroku o povinnosti odporcu zaplatiť na účet prvostupňového súdu náhradu trov konania štátu sa napadnutý rozsudok potvrdzuje.

V časti týkajúcej sa výroku o poplatkovej povinnosti odporcu sa napadnutý rozsudok mení tak, že odporca je povinný zaplatiť na účet súdu prvého stupňa súdny poplatok v sume...

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania...“.

30. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd okrem iného uviedol: „*Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP na nariadenom odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 OSP a po doplnení dokazovania oboznámením sa s uznesením Krajského súdu v Nitre z 13. decembra 2007 č. k. 28 S 42/2007-116, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2008 sp. zn. 6 Sžo 38/2008, prečítaním Stvrzenky P. v P. ako aj písaného svedectva Š. Š. z 12. 8. 1947 a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, v časti náhrady trov konania a uloženia povinnosti odporcovi zaplatiť súdny poplatok je treba podľa § 220 OSP zmeniť a v časti trov konania štátu podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdiť... Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že pokiaľ by išlo o užívanie nehnuteľností odporcom, vlastnícky patriacich navrhovateľke, išlo by z jeho strany o bezdôvodné obohatenie plnením bez právneho dôvodu podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Bezdôvodné obohatenie spočíva v tom, že obohatený na úkor majetku iného získal určité majetkové hodnoty, ktoré možno vyjadriť v peniazoch. Predmetom obohatenia môže byť tak získanie vecí, peňazí, pohľadávky, zriadenie práva, tak aj získanie majetkovej hodnoty z uskutočneného výkonu, vrátane užívania cudzej veci; to všetko však za predpokladu, že k obohateniu na úkor majetku poškodeného došlo spôsobom, ktorý právny poriadok ako dôvod nadobudnutia bezdôvodného obohatenia nepripúšťa. V prípade užívania cudzej nehnuteľnosti bez platnej nájomnej zmluvy spočíva obohatenie užívateľa v tom, že vykonával právo nájmu cudzej veci. Takto spotrebované plnenie nie je možné vrátiť, je preto namieste forma peňažnej náhrady odpovedajúca peňažnému oceneniu získaného obohatenia. Výška náhrady sa odvodzuje od prospechu, ktorý získal plnením bez právneho dôvodu účastník, majúci povinnosť majetkový prospech vrátiť. Výšku bezdôvodného obohatenia spočívajúcu v užívaní nehnuteľnosti bez právneho dôvodu možno určiť peňažnou čiastkou, ktorá odpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a čase za užívanie obdobných nehnuteľností, spravidla práve formou nájmu (teda nájomné, ktoré sa vytvára na trhu s nájmom a je dané stavom miestnej a časovej ponuky a dopytu). Povinným subjektom na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, kto sa bezdôvodne obohatil. Oprávneným subjektom je ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo, pričom povinným i oprávneným subjektom môžu byť ako fyzické, tak i právnické osoby. Získané bezdôvodné obohatenie môže spočívať aj v tom, že majetok zodpovednostného*

subjektu sa nezmenšil, hoci k takémuto zmenšeniu by došlo, ak by plnil svoju povinnosť. Základom pre vydanie bezdôvodného obohatenia z tohto titulu je však preukázanie vlastníckeho práva navrhovateľky, prípadne iného titulu, z ktorého by jej právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniklo. Odvolací súd sa preto ako predbežnou otázkou zaoberal vlastníckym právom navrhovateľky k predmetnej nehnuteľnosti.

Vykonaným dokazovaním na súde prvého stupňa bolo nesporne preukázané, že po prvej pozemkovej reforme bola parc. č. 1954/2 vo výmere 11 667m² v roku 1924 pridelená právnym predchodcom navrhovateľky – Š. Š. a jeho manželke H...

Tieto pozemky boli zabraté štátom podľa zákona č. 215/1919 Sb, čo vyplýva z č. d. 707/1924. V novembri 1924 bola parcela č. 1954/2 - lúka vo výmere 11 667m² vymeraná zememeračom, právní predchodcovia navrhovateľky B. Š. ml. a H. Š., rod. C. za ňu zaplatili prídellovú cenu a v takejto výmere, ako bola zakreslená v situačnom pláne, ju títo právní predchodcovia navrhovateľky najneskôr od začiatku roku 1925 až do roku 1947-1949 užívali, kým ju nezačali užívať a spravovať štátne majetky...

Zápisy prídellov do pozemkovej knihy mali zaobstarat' na náklady štátu príslušné orgány štátu, najmä Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy. V tejto predmetnej veci však nebol vykonaný zápis vlastníckeho práva k pôvodnej nehnuteľnosti, t. j. k parc. č. 1954/2 do pozemnoknižnej vložky č. 399 v prospech právnych predchodcov navrhovateľky, teda v prospech prídellovcov. Z doplneného dokazovania na odvolacom súde dňa 4. októbra 2006 bolo jednoznačne preukázané pridelenie predmetnej nehnuteľnosti právnym predchodcom navrhovateľky...

Tieto doklady a tiež zaplatenie prídellovej ceny za nehnuteľnosť vyvolali u právnych predchodcov navrhovateľky presvedčenie, že im táto vec, teda predmetná nehnuteľnosť - parc. č. 1954/2 patrí v takej výmere a na takom mieste ako im bola pridelená.

Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona, pričom vzhľadom k tomu, že právnym následkom vydržania je nadobudnutie vlastníckeho práva, pri uplatňovaní inštitútu vydržania sa vyžaduje splnenie zákonom uvádzaných predpokladov. Predpokladmi vydržania sú jednak spôsobilý predmet vydržania, oprávnenosť držby a uplynutie vydržacej lehoty. Vznik držby je spojený s okamžikom kedy subjekt začal s vecou nakladať ako s vlastnou. Moment nakladania s vecou ako s vlastnou sa viaže na okamih, kedy osoba odlišná od vlastníka má vec vo svojej moci svedomím, že jej

patri. Takýmto okamihom môže byť napr. uzavretie zmluvy, prevzatie daru alebo právoplatné rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Ak aj nadobúdaci titul nie je právne perfektný, neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním. Platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúca len pri prevode vlastníctva na základe právneho titulu (rozsudok Najvyššieho súdu SR 3Cdo 117/94). Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nie je treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby. Dobromyseľnosť, teda dobrá viera držiteľa v to, že vec mu patri, možno zistiť z toho, či došlo zo strany držiteľa k nakladaniu s vecou ako s vlastnou. Na rozdiel od ochrany vlastníctva nie je rozhodné, či existoval aj platný právny dôvod nadobudnutia vlastníctva (R 45/1986).

V období do 31. decembra 1950 sa pri uplatňovaní inštitútu vydržania vychádzalo z obyčajového práva na území Slovenska, teda z úpravy vo Všeobecnom občianskom zákonníku z roku 1811; v zmysle ustanovenia § 1460 tohto zákonníka k vydržaniu bolo potrebné okrem spôsobilosti osoby a predmetu, aby niekto bol skutočným držiteľom veci alebo práva, ktoré mal týmto spôsobom nadobudnúť; vyžadovalo sa tiež, aby držba bola poriadna, poctivá a pravá a aby v nej bolo pokračované počas celej doby vymeranej zákonom. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobudol ten, kto ju mal po dobu 32 rokov. Každé držanie bolo poriadne a k vydržaniu postačujúce, ak sa zakladalo na takom právnom dôvode, ktorý by postačil na prevzatie vlastníctva, keby bolo náležalo prevodcovi (§ 1461). Vydržanie bolo možné voči každému, teda aj voči spoluvlastníkovi, ak boli splnené podmienky vydržania a ak došlo k udalosti, ktorá mohla v užívateľovi dôvodne vyvolať presvedčenie o nadobudnutí vlastníctva k nehnuteľnosti. Dobromyseľnosť sa vyžadovala pri vstupe do držby. Podľa § 115 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (tzv. Stredný občiansky zákonník), vydržaním bolo možno nadobudnúť vlastnícke právo, ak nejde o nescudziteľné veci, ktoré sú v socialistickom vlastníctve. Vlastnícke právo k hnutelnej veci nadobudne, kto ju drží oprávnene (§ 145) a nepretržite tri roky; ak ide o nehnuteľnú vec, je potrebná vydržacia doba desaťročná (§116 ods. 1). Dobromyseľnosť držiteľa sa vyžadovala po celú dobu. Podľa intertemporálneho ustanovenia (§ 562 Stredného občianskeho zákonníka) ustanoveniami tohto zákona sa spravujú, pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak,

i právne pomery vzniknuté pred 1. januárom 1951; do tohto dňa sa tieto právne pomery spravujú skorším právom. Lehota, ktorá začala bežať pred 1. januárom 1951, sa skončí, ak tento zákon určuje kratšiu lehotu, najneskoršie uplynutím tejto kratšej lehoty, počítanej odo dňa 1. januára 1951; ak určuje dlhšiu lehotu, uplynutím tejto dlhšej lehoty, počítanej odo dňa, keď lehota začala bežať. To isté platí o vydržacej a premlčacej dobe (§ 566 ods. 1, 2 Stredného občianskeho zákonníka). Podľa § 18 ods. 3 Zák. č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, lehoty na vydržanie sa neprerušili vznikom užívacieho práva socialistickej organizácie k nehnuteľnosti.

Z dokazovania, vykonaného na súde prvého stupňa vyplýva, že právni predchodcovia navrhovateľky za nehnuteľnosť zaplatili prídelovú cenu a boli dobromyseľní tak pri vstupe do držby v r. 1925, ako aj počas celej vydržacej doby, teda predmetnú nehnuteľnosť mali v dobromyseľnej držbe od r. 1925 do r. 1947-1949, kedy ju začali užívať štátne majetky. Ani užívaním predmetnej nehnuteľnosti štátnymi majetkami však k prerušeniu vydržacej lehoty v zmysle § 18 ods. 3 Zák. č. 293/1992 Zb. nedošlo, preto vydržacia lehota, ktorá začala podľa Všeobecného občianskeho zákonníka, skončila podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. uplynutím 32 rokov, teda v roku 1957. V dôsledku vydržania právni predchodcovia navrhovateľky nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnosti označenej pôvodne v situačnom pláne a grafickej Časti k nemu ako aj vo výpise z registra prídelu ako parc. č. 1954/2 vo výmere 11 667m² vydržaním, keď v teréne presne označenú časť parcely užívali ako svoju vlastnú počas celej vydržacej doby, aj keď táto presne vyčlenená časť parcely nebola takto zapísaná v pozemkovej knihe. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním zápis do pozemkovej knihy potrebný nebol.

V tom čase bola v pozemkovej knihe zapísaná parc. 5. 1954/1 o výmere 3ha 81á 31m², a táto parcela bola až po splnení podmienok vydržania právnyimi predchodcami navrhovateľky rozdelená geometrickým plánom zo dňa 31. 3. 1959. Právni predchodcovia navrhovateľky sa stali vlastníkmi predmetnej parcely zo zákona vydržaním. Napriek tomu, že predmetná parcela nie je v súčasnosti v teréne zameraná a navrhovateľka ako jej vlastníčka s ňou nemôže disponovať... nebráni to však tomu, aby ako vlastníčka parcely, ktorej podstatná časť o výmere 11 236m² je momentálne zahrnutá v rámci podstatne väčšej parcely, evidovanej v katastri nehnuteľností na LV č. 2463 ako parc. č. 4785/1 ost. plocha o výmere 308 273m² vo vlastníctve odporcu, nemohla od toho, kto túto nehnuteľnosť užíva

bez právneho dôvodu, t. j. od odporcu, požadovať bezdôvodné obohatenie. V znaleckom posudku znalkyne Ing. Y. S. č. 70/2004 je uvedené polohopisné určenie inkriminovaného pozemku v kat. území T., je známa jeho poloha a tvar, bolo ho leda možné rekonštruovať. V dôsledku vydržania predmetnej nehnuteľnosti po právnych predchodcoch navrhovateľky prebehli dedičské konania a navrhovateľka sa stala vlastníčkou 1/2 predmetnej nehnuteľnosti na základe dedičského rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva v Topolčanoch spis. zn. D 217/71 po neb. Š. Š. Vlastníčkou druhej polovice predmetnej nehnuteľnosti sa navrhovateľka stala na základe rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva v Topolčanoch spis. zn. D 222/87 po neb. H. Š.

Obrana odporcu v konaní spočívala aj v tvrdení, že rozsudok Okresného súdu Topolčany sp. zn. 5 C 29/73 zo dňa 4. 4. 1974, ktorým súd určil, že žalobníčky v 1. a 2. rade – H. Š. a M. V. sú podielovými spoluvlastníčkami nehnuteľností, nachádzajúcich sa v k. ú. T., zapísaných vo vl. č. 339, parc. č. 1954/2 vo výmere 1ha 16á 67m² a parc. č. 1956/3 roľa vo výmere 5 715m² v polovine, sa na neho nevzťahuje, pretože žalovaným v konaní bol Československý štát, zast. O. v T... Keďže národným podnikom bol majetok pridelený do správy a nie do vlastníctva, aj národnému podniku S., n. p. T. bola predmetná nehnuteľnosť pridelená len do správy a nie do vlastníctva a S., n. p. T. boli z hľadiska užívania predmetnej parcely právnym predchodcom odporcu, jeho právnym predchodcom z pohľadu vlastníctva však bol štát. Pokiaľ teda navrhovateľka v konaní vedenom na Okresnom súde Topolčany pod sp. zn. 5 C 29/73 označila ako žalovaného S., n. p. T. a neskôr návrh zmenila a ako žalovaného označila Československý štát, zast. O. – v T., žalovaného označila správne, pretože žalovať priamo S., n. p. T. nemohla. Z tohto dôvodu je rozsudok vo veci vedenej na Okresnom súde Topolčany pod sp. zn. 5 C 29/73 záväzný aj pre odporcu, aj keď v tomto konaní v čase vyhlásenia rozhodnutia jeho právny predchodca ako žalovaný už nevystupoval. Tento rozsudok Okresného súdu Topolčany zo dňa 4. 4. 1974 č. k. 5 C 29/73-19, ktorým súd určil, že žalobníčka H. Š., rod. C. a M. V. sú podielovými spoluvlastníčkami nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. T., zapísané vo vložke č. 339 ako parc. č. 1954/2 o výmere 1ha 16á 67m² a parc. č. 1956/3, roľa o výmere 5 715m² v polovine, mal už len deklaratórny význam a v odôvodnení toho rozsudku sa uvádza, že obe žalobníčky sa stali podielovými spoluvlastníčkami predmetných nehnuteľností v dôsledku vydržania. Na vydržaní vlastníckeho práva právnymi predchodcami navrhovateľky nemôže nič zmeniť ani

tá skutočnosť, že v čase vynesenia uvedeného rozsudku v roku 1974 vo výroku rozsudku uvedená parcela nebola takto zapísaná v liste vlastníctve ... Odvolací súd, vychádzajúc z toho, že vlastnícke právo navrhovateľky bolo v konaní preukázané, sa potom zaoberal tým, či odporca užíva nehnuteľnosť vo vlastníctve navrhovateľky. Zo znaleckého posudku Ing. Y. S., vyplýva, že z výmery 11 667m² odporca užíva o 431m² menej, preto pre zmenu výmery užívanej odporcom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti priznanej istiny podľa § 220 OSP zmenil a navrhovateľke priznal menšiu než ňou požadovanú sumu a vo zvyšku jej návrh ako nedôvodný zamietol, pričom pri stanovení obvyklej ceny za užívanie nehnuteľnosti navrhovateľky odporcom odvolací súd vychádzal zo záverov znaleckého posudku Ing. R. K. a ním vypočítané sumy obvyklého nájmu za 11.667m² prepočítal na 11.236m². Pri cene obvyklého nájmu 50,- Sk/m²/rok a výmere pozemku užívanej odporcom 11.236m² potom bezdôvodné obohatenie za 1 rok predstavuje sumu 561.800,- Sk (11.236 x 50), za obdobie od 1. 2. 1993 do 31. 5. 1996 predstavuje sumu 112.360,- Sk, za obdobie od 1. 6. 1996 do 31. 12. 1996 predstavuje sumu 327.716,50 Sk, za roky 1997 až 2006 predstavuje za každý rok sumu 561.800,- Sk a za január 2007 predstavuje sumu 46.816,50 Sk. Z takto priznaných súm za jednotlivé obdobia odvolací súd priznal navrhovateľke aj úrok z omeškania, vždy odo dňa nasledujúceho po skončení toho-ktorého obdobia. Napadnutý rozsudok v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 234.177,- Sk s úrokom z omeškania nad 15,5 % ročne zo sumy 583.350,- Sk od 1. 1. 2002 do zaplatenia, s úrokom z omeškania nad 13 % ročne zo sumy 583.350,- Sk od 1. 1. 2003 do zaplatenia, s úrokom z omeškania nad 12 % ročne zo sumy 583.350,- Sk od 1. 1. 2004 do zaplatenia a s úrokom z omeškania nad 8 % ročne zo sumy 583.350,- Sk od 1. 1. 2005 do zaplatenia odvolací súd zamietol, pretože v tejto časti bol nedôvodný... Odporca v priebehu konania vzniesol voči žalovanej sume námietku premlčania, pričom na otázku súdu, aby uviedol, či vznáša námietku premlčania, za aké obdobie a voči akým sumám, zástupca odporcu na odvolacom pojednávaní uviedol, že k tejto otázke sa nemôže vyjadriť, pretože mu nie je jasné, či súd rozhodoval o zaplatení nájomného alebo o vydaní bezdôvodného obohatenia, preto odvolací súd k námietke premlčania neprihliadol. Odvolací súd k tomu poznamenáva, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že súd rozhodoval o vydaní bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 OZ. Na námietku premlčania súd prihliadne len vtedy, ak sa dlžník premlčania zjavne dovoľá; nestačí len všeobecné vyjadrenie dlžníka

k časovému aspektu uplatneného nároku (rozsudok NS SR sp. zn. 4 Cdo 5/98). K námietke odporcu, že rozsudok súdu prvého stupňa je postihnutý vážnou vadou, keď znenie výroku rozsudku neobsahuje právny titul, na základe ktorého by mal byť odporca na peňažné plnenie zaviazaný, odvolací súd poznamenáva, že zo žiadneho ustanovenia OSP, upravujúceho náležitosti rozsudku (§ 152 a nasl.) takáto povinnosť súdu nevyplýva, a teda absencia právneho titulu vo výroku rozsudku súdu prvého stupňa nie je zo strany súdu prvého stupňa pochybením.

Podľa § 155 ods. 1 OSP obsah rozhodnutia vo veci samej vysloví súd vo výroku rozsudku. Vo výroku rozhodne tiež o povinnosti na náhradu trov konania, pokiaľ o nej nerozhodne samostatne.

Výrokom rozsudku sa súd vyjadruje k otázke, ktorá tvorila predmet sporu, teda sa ním rozhoduje o veci samej (o merite veci). Výroková časť (enunciát) je vyjadrením záveru súdu o pojednávanej veci. Odôvodnenie rozsudku má obsahovať výklad opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku a jeho účelom je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku, zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 OSP dáva súdu dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázané a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení (pozri R 37/1985). Z uvedeného vyplýva, že právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení je a má byť súčasťou odôvodnenia rozsudku a nie súčasťou výroku rozsudku. Odvolací súd v tejto súvislosti ešte poznamenáva, že súd nie je viazaný ani právnym posúdením účastníka, ktoré uviedol v žalobnom návrhu. Petit návrhu, t. j. čoho sa navrhovateľ domáha, vytyčuje rámec konania pred súdom, teda vymedzuje práva a povinnosti, o ktorých má byť rozhodnuté, pričom žalobný petit musí byť presný, určitý a zrozumiteľný. Súd musí celkom presne vedieť, o čom má konať a rozhodnúť, pretože účastníkom nemôže priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, než sú navrhované. Každé procesné podanie, teda i návrh na začatie konania sa neformálne posudzuje podľa jeho

obsahu. Z procesných návrhov navrhovateľky vyplýva, že sa voči odporcovi v konečnom dôsledku domáhala vydania bezdôvodného obohatenia.“

31. Ústavný súd nadväzujúc na svoje už uvedené stanoviská a právne názory (body 15 až 20) opätovne zdôrazňuje, že čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje ochrana viacerých záujmov, predovšetkým práva na prístup k súdu a práva na spravodlivý proces, ktorému ochranu poskytuje aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) vrátane návrhu o námietke zaujatosti, alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím (IV. ÚS 279/05, IV. ÚS 337/04).

32. V prípade sťažovateľky však nešlo o odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie bolo v celom rozsahu realizované, aj keď nie podľa subjektívnych názorov sťažovateľky. Nespokojnosť sťažovateľky s obsahom rozhodnutia krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

33. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy a dohovoru.

34. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, predmetné rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

35. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozhodnutia presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia

nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

36. Ústavný súd v danej veci nezistil, že by napadnutý postup a rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5 Co 202/2007 z 28. apríla 2008 boli svojvoľné a že by zasahovali do práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

37. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných procesných a hmotnoprávných ustanovení zákona (napr. Občiansky súdny poriadok, Občiansky zákonník, v rozhodnutí uvádzané pozemkoprávne všeobecné záväzné predpisy a im predchádzajúce právne predpisy) je namietaný rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený.

38. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri preskúvaní rozhodnutia okresného súdu za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

39. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v tejto časti vo vzťahu ku krajskému súdu odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.C

K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu

40. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08, I. ÚS 76/2010) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1, 3, 4 a 5 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 (a aj ods. 3, 4 a 5) ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

41. Ústavný súd vychádzajúc z uvedených skutočností a zo záverov odmietol sťažnosť sťažovateľky v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

II. D

K namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu

42. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie svojho práva na zákonného sudcu zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy, ktoré mal spôsobiť najvyšší súd tým, *„že v priebehu konania o dovolaní došlo bez predchádzajúceho upozornenia či následného oznámenia a dokonca aj príslušného záznamu v evidenčných pomôckach k zmene senátu rozhodujúceho o dovolaní“*.

43. V rámci predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd požiadal o stanovisko predsedu najvyššieho súdu k predmetnému tvrdeniu sťažovateľky. Predseda najvyššieho súdu v liste č. KP 4/2011-47 z 23. mája 2011 v podstatnom uviedol: *«K tejto časti ústavnej sťažnosti najvyšší súd uvádza, že vec vedená pod sp. zn. I Cdo 103/2008 bola 3. septembra 2008 náhodným výberom a prostredníctvom technických a programových prostriedkov*

pridelená senátu najvyššieho súdu 1C v zložení JUDr. J. B., JUDr. D. Š. (predsedníčky senátu), JUDr. M. D., JUDr. L. Š. (členovia senátu). Súčasne s pridelením veci sa určilo, že sudcom spravodajcom v tejto veci je JUDr. L. Š. Zloženie senátu 1 C bolo stanovené Rozvrhom práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2008 č. Spr 718/07 a Opatrením č. Spr 718/07-34 z 31. júla 2008 o zmene Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2008 (opatrenie prikladám v prílohe).

Rozvrhom práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010 č. Spr 1321/2009 (rozvrh práce je zverejnený na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk v sekcii „Dokumenty“) bol JUDr. L. Š. zaradený do senátu 4 C, pričom zloženie senátu bolo nasledovné: JUDr. E. S. (predsedníčka senátu), JUDr. E. B., JUDr. L. Š. (členovia senátu). V poznámke č. 6 na strane 26 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010 je uvedený: „ Veci, ktoré boli pridelené a nevybavené do 31. 12. 2009 JUDr. L. Š. v senáte 1 C, JUDr. R. Č. v senáte 4 C, JUDr. I. M. v senáte 4 C, JUDr. L. G. v senáte 5 C vybaví uvedení sudcovia v senátoch, do ktorých boli začlenení po 1. januári 2010“. Takouto vecou bola aj vec vedená pod sp. zn. 1 Cdo 103/2008 a preto bola táto vec vybavená v senáte 4 C, do ktorého bol JUDr. L. Š. začlenený po 1. januári 2010 a členom ktorého je do súčasnosti. K zmene senátu došlo súlade s rozvrhom práce najvyššieho súdu a tiež v zmysle zásady rýchlosti a hospodárnosti súdneho konania, keďže sudcovia zaradení od 1. januára 2010 od do nových senátov mali veci, ktoré im boli pridelené v pôvodných senátoch už naštudované a bolo by v rozpore s touto zásadou prideliť veci inému sudcovi spravodajcovi na nové naštudovanie...»

44. Spôsob prideľovania vecí podľa predmetu konania jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom je vykonávaný v zmysle § 50 a § 51 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) v súlade s „Rozvrhom práce“ príslušného súdu vydaným podľa § 52 zákona o súdoch. Problematikou (právnou úpravou) zákonného sudcu (okrem ustanovenia zákona o súdoch § 3 ods. 3) sa zaoberá na najvyššom súde aj rokovací poriadok „Najvyššieho súdu Slovenskej republiky“ (sp. zn. PLS 1/06), podľa ktorého (čl. 38 ods. 1) zákonným sudcom na najvyššom súde je sudca „ktorý vykonáva funkciu sudcu a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci“. Podľa odseku 2

citovaného rokovacieho poriadku „v rámci senátu, ktorý má podľa rozvrhu práce určitú vec prejednať a rozhodnúť, je zákonným sudcom každý člen tohto senátu“. Podľa odseku 3 citovaného rokovacieho poriadku „namiesto sudcu, ktorý bol v určitej veci pôvodne zákonným sudcom, ale vyskytla sa u neho skutočnosť, ktorá podľa osobitného predpisu alebo rozvrhu práce vylučuje možnosť prejednania a rozhodnutia veci týmto sudcom, je zákonným sudcom sudca určený v súlade s ustanoveniami rozvrhu práce, ktoré upravujú postup v prípade výskytu takej skutočnosti“. Podľa odseku 4 citovaného rokovacieho poriadku „zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade s rozvrhom práce“.

45. Po oboznámení sa s príslušnými ustanoveniami príslušného rozvrhu práce najvyššieho súdu vydaným opatrením predsedu najvyššieho súdu zo 14. decembra 2009 pod sp. zn. Spr 1321/2009, a tiež s prihliadnutím na stanovisko uvedené v bode 43 ústavný súd konštatuje, že postupom najvyššieho súdu pri pridelení dovolania sťažovateľky nemohlo dôjsť a ani nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva na zákonného sudcu.

46. Z uvedených dôvodov ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

II.E

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

47. V časti sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy) sťažovateľka uviedla, že podala dovolanie „na Okresnom súde v Topolčanoch dňa 15. 7. 2008, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol uznesením *Dovolanie dňa 20. 12. 2011 (správne má byť 2010, pozn.), pričom dôvodom na odmietnutie Dovolania bolo nesplnenie formálneho procesného zákonného predpokladu prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku; z uvedeného vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval otázku prípustnosti Dovolania neuveriteľných 29 mesiacov bez vykonania akéhokoľvek ďalšieho úkonu vo veci (výzva adresovaná účastníkom, pojednávanie, dožiadanie*

adresované inému štátnemu orgánu alebo orgánu verejnej správy a pod.), a to aj napriek tomu, že Sťažovateľ opakovane doplňal svoje argumenty prostredníctvom ďalších písomných podaní... Konanie v predmetnej právnej veci sp. zn. 5 C 32/96, resp. 5 Co/202/2007 začalo v r. 1996 a bolo ukončené až v r. 2008, t. j. trvalo vyše 12 rokov; výsledkom je právoplatný Rozsudok odvolacieho súdu, ktorý vytvoril pomerne pevný právny základ pre budúce súdne spory medzi Sťažovateľom a p. M. V. Ani napriek Konaniu nie sú právne vzťahy medzi Sťažovateľom a p. M. V. do dnešného dňa s konečnou platnosťou a spravodlivo usporiadané.“ Aj z citovaného textu sťažnosti vyplýva, že konanie pred všeobecnými súdmi „bolo ukončené... v roku 2008“ a o dovolaní rozhodol najvyšší súd 20. decembra 2010.

48. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04, I. ÚS 380/08) ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade vo veci konajúcimi všeobecnými súdmi) ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom týchto súdov, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

49. Ústavný súd konštatuje, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už boli súdne konania vedené okresným súdom, krajským súdom a aj dovolacie konanie právoplatne ukončené rozhodnutiami, proti ktorým smeruje aj sťažnosť sťažovateľky. Na základe toho v tomto čase nemohlo dochádzať objektívne k ňou tvrdným prietahom v predmetných konaniach.

50. Ústavný súd vzhľadom na uvedené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ako zjavne neopodstatnenú.

51. *V súvislosti s namietanými prietahmi v konaní najvyššieho súdu ústavný súd tiež vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby predložila sťažnosť na prietahy v súdnom konaní doručenú predsedovi najvyššieho súdu (§ 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona o súdoch). Takúto sťažnosť (na prietahy v súdnom konaní) sťažovateľka v priebehu dovolacieho konania nepodala, pričom ňou uvádzané dôvody v písomnom vyjadrení z 12. mája 2011 (že takúto sťažnosť nebolo možné považovať za účinný prostriedok nápravy, pozn.) zjavne neobstoja, pričom sťažovateľka neuviedla žiadne právne významné dôvody, ktoré by ju takejto povinnosti zbavovali. Na základe uvedeného by musel ústavný súd sťažnosť v tejto časti (II.E) odmietnuť aj z dôvodu jej neprípustnosti.*

III.

52. Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011